№ 237 ՈՒՐԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 15 1900 ՈՒՐԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 15 № 237

ՔՍԱՆՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվան 6 րուբ.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлисъ, Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տելէֆօն № 253.

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱՓԻՐ ԳՐԻՖՈՒՆԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Ընդունվում են բոլոր լեզուներով.

Ա. Պ. Ա. Ռ. Ի. Կ. Բ. Ա. Ժ. Ա. Ն. Ո. Ր. Դ. Ա. Գ. Ր. Ո. Ի. Թ. Ի. Ն. Զ. Է. Ը. Ն. Դ. Ո. Ի. Ն. Վ. Ո. Ի. Մ

Ժամագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի եւ տօն օրերից).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ.
Տելէֆօն № 253.

ԲԱՑՎԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻԿԱՑ 1901 ԹԻԱԿԱՆԻ

ՄՇԱԿ

(29-ՐԴ ՏԱՐԻ)

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

«ՄՇԱԿԸ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՆՈՑՆ ՊՐՕԳՐԱՄՈՎ ԵՒ ՆՈՑՆ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ

Ամեն օր բացի տօներին յաջորդող օրերից.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ. «Մշակ» տարեկան գինը 10 րուբլի է, տասն եւ մէկ եւ տասն ամսվանը՝ 9 ր., ինն եւ ութ ամսվանը՝ 8 ր., եօթ ամսվանը՝ 7 ր., վեց ամսվանը՝ 6 ր., հինգ ամսվանը՝ 5 ր., չորս ամսվանը՝ 4 ր., երեք ամսվանը՝ 3 ր., երկու ամսվանը՝ 2 ր. եւ մի ամսվանը՝ 1 րուբլի։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Ամեն կայ բաժանորդները պէտք է վճարեն տարեկան 7 դոլար. Եւրօպայի բաժանորդները՝ 30 ֆրանկ. Պարսկաստանի բաժանորդները 10 րուբլի։

«ՄՇԱԿԻՆ» գրվել կարելի է ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԸ (Բազարնայա եւ Բարօնակայա փողոցների անկիւնը)։

Հայրուրեան ուրիշ քաղաքներից «ՄՇԱԿԻՆ» գրվելու համար, եւ առհասարակ նամակներ եւ ծրարներ ուղարկելիս, պէտք է դիմել հետեւեալ հասցէով. ТИФЛИСЪ, Редакція «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից՝ TIFLIS, Rédaction du journal arménien «MSCHAK».

Յայտարարութիւնները ընդունվում են բոլոր լեզուներով։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պարսկաստանի յարաբերութիւնները.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նորանոր ապաստարաններ. Նամակ Երեւանից. Նամակ Ատրպատականից. Նամակ Խմբագրութեան. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Պարսկաստանից. Արտաքին լուրեր.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ԾԱՆՕՏԱՐԱԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ.—Հայկական տպագրութիւն։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—

Այն սերտ յարաբերութիւնները, որոնք վերջին տարիների ընթացքում սկսել են հաստատվել Ռուսաստանի եւ Պարսկաստանի մէջ, առաջ են բերել եւ հերթական դարձրել մի շարք հարցեր, որոնք կարող են նպաստել այդ յարաբերութիւնների աւելի եւս մեծ չափով զարգացման եւ կանոնաւորութեան։

Ամենանշանաւոր հարցերից մէկը եղած հաղորդակցութեան ճանապարհների բարւոքումը եւ նոր ուղիների կառուցումն է։ Զը նայելով այն հանգամանքին, որ միայն երկու տարի առաջ բացվեց մի խճուղի, որ կապում է այժմ Էնզելին թէհրանի հետ, այժմ պահանջ է զգացվում աւելի ընդարձակ եւ արագ հաղորդակցութեան։ Հերթական է դառնում երկաթուղիներ շինելու հարցը, որոնք պէտք է կապեն Ռուսաստանը Պարսկաստանի թէ հիւսիսի եւ թէ հարաւային ծովափի հետ։

Միւս կարեւոր հարցը արդիւնքների փոխանակութեան զարգացման հարցն է, որի վրա առանձին ուշադրութիւն է դարձրել ներկայումս ֆինանսների մինիստրութիւնը։ Բաւական չէ, որ մի երկիր շատ արդիւնք ունենայ եւ այդ արդիւնքը արտահանէ դէպի հարեւան երկիրը, այլ կարեւոր է, որ այդ արդիւնքը պատրաստված լինի այնպիսի ձեւով, որպիսին պահանջվում է սպառող երկիրներում։ Պարսկաստանը գնում է մեծ քանակութեամբ զանազան ձոթեր, չիթեր, թաշկինակներ, մահուդներ, գործիքներ եւ այլն, բայց այդ ապրանքները պէտք է յայտնի որակութիւն ունենան, որոշ նկարներ ու մեծութիւն եւ վաճառանոց ուղարկվեն տեղական պայմանների համաձայն։

Ռուսաստանի եւ Պարսկաստանի մէջ եղած առևտրական փոխանակութեան մէջ բաւական մեծ դեր են կատարել Կովկասի եւ Պարսկաստանի հայերը։ Նրանք ունեն տասնեակ տարիների փորձառութիւն, որ կարող է նպաստել առևտրի ապագայ զարգացման հարցերը միակելու ժամանակ։ Այդ վաճառականները կարող են օգտվել ներկայ նպաստաւոր տրամադրութիւնից՝ յայտնելու մինիստրութեան այն միջոցների մասին, որոնք կարող են էական կերպով ազդել առևտրական յարաբերութիւնների դիւրացման, բարւոքման եւ կանոնաւորութեան վրա։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԱՆՈՐ ԱՊԱՍՏԱՐԱՆՆԵՐ

—

Զը գիտենք, հասարակաց տների թիւն էլ

դեղատների թի նման սահմանափակվա՞ծ է, թէ ոչ. այսքանը գիտենք միայն, որ պաշտօնապէս ճանաչված այդ տների թիւը մեծ չէ եւ որ եթէ այդ թիւը ծառայելիս լինելիս մի չափ՝ որոշելու համար մարդկանց բարոյականութեան - ժուժկալութեան աստիճանը,—այն ժամանակ իւրաքանչիւր հասարակութիւն իրաւունք կունենար պարծենալու, նոյն իսկ այդ կողմից իրան բաղդաւոր համարելու։

Սակայն ցաւը նրանումն է, որ մարմնավաճառութիւնը միմիայն այդ պաշտօնական տներում չէ սահմանափակվում եւ նրանցից դուրս շատ մեծ եւ լայնատարած են նրա չափերը։ Այդ ժամանակակից հրատապ խնդիրը ամսումնասիրողին մեր կովկասում բաւական առատ նիւթ կարող է տալ Բագուն, որը ոչ մի բանում յետ մնալու տրամադրութիւն չունի։

Անցել է Բագուի Բալախանակայա փողոցը իր ամբողջ երկարութեամբ եւ նրանցից բաժանվող բազմաթիւ մանր-մունր փողոցներով։ Այստեղ է դա, ուր գիշերը ցերեկ, իսկ ցերեկը՝ գիշեր—գոլորշիանում են ազգաբնակութեան թարմ մասի, երիտասարդութեան կենսունակ ոյժերը, ուր այնպէս հեշտութեամբ փչում են բարոյականութեան չերտերը եւ սառցի նման հալվում զրպանների դրամները՝ ձեռք բերած հազար ու մի ճանապարհներով։ Այդ փողերի մէջ կան դառն քրտինքով վաստակած թանգագին կօպէկներ, եւ թշուառների արեան գին, եւ անարդար ճանապարհով առատութեամբ եկած գումարներ, եւ թանգագին ծնողներին կամ ամուսիններին ու զաւակներին յատկացնելիք գումարներ, որոնց անհամբեր սպասում են նրանք հեռու հայրենիքում...

Անցէք երեկոյեան ժամը 4—5-ից սկսած այդ կողմերով եւ ինչքա՞ր չէք տեսնի. երկու սեռի ամեն ազգութիւնների ներկայացուցիչներ վխտում են այնտեղ. կարմիր գոյներով ներկած այտեր, սուրմայած աչքեր—լուսամուտներում, դռներում, բագում, ճանապարհի մէջտեղում մրցում են միմեանց հետ՝ որպէս

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

—

XVII դարում էլ առաջին անգամ սկսվում է համալսարանական գաղափարի քարոզութիւնը, որ յատկացնում էր ռուսներին սլաւեանական ցեղերը հաւաքելու եւ նրանցից մի միութիւն կազմելու նախաձեռնութիւնը։ Սերբիացի Իւրի Կրիժանիչ ռուսաց Ալէքսէյ Թագաւորին ներկայացրած իր մի հեղինակութեան մէջ խորհուրդ էր տալիս, որ ռուսները լայնացնեն իրանց պետութեան սահմանները դէպի հարաւ, ազատեն սլաւեան ցեղերը թիւրքաց լուծից։ Բայց այդ ժամանակ ցեղական ընդհանուր չարերը դեռ այնպէս չէին գնահատվում, ինչպէս կրօնական միութիւնը։ Ինքը, այդ ծրագրի հեղինակը, կաթոլիկ էր եւ աքսորվեց Սիբիր, որովհետեւ քննադատել էր ռուսական կարգերը։ Աւելի հասկանալի էր կրօնակցութիւնը։ Ալէքսէյ Թագաւորը փայփայում էր իր մէջ յունադաւան քրիստոնեաներին ազատելու յոյսը։ 1654 թ. Թէականին Թիւրքիայի հպատակ Մոլդավիան բանակցութիւններ սկսեց Մոսկվայի հետ, որոնց միտքն էր ռուս-թիւրքական պատերազմ յարուցանել՝ Մոլդավիան ազատելու համար. դրա փոխարէն Մոլդավիան խոստանում էր հպատակութիւն ռուսներին, պահպանելով իր ներքին անկախութիւնը։ Առաջարկութիւնը ընդունվեց ռուսների կողմից, բայց չիրագործվեց։ Ցոյները, ի հարկէ, քնած չը մնացին եւ իրանց դատն էլ առաջ քաշեցին, օգտվելով այդքան բարեյաջող հանգամանքներից։ 1657 թ. Զատկին ռուսաց Ցարը, ընդունելով յոյն վաճառականներին, մի երկար ճառ ասաց քրիստոնեաների ազատութեան մասին։ «Եթէ Աստուծուն հաճելի լինի—այսպէս վերջացրեց նա իր խօսքը—ես կը վատնեմ իմ բոլոր զօրքերը, կը թափեմ իմ արիւնը մինչեւ վերջին կաթիլ, բայց կաշխատեմ ազատել Նրանց»)։ Այսպիսի դրական խոստումը աւելի եւս վառեց յոյների եռանդը եւ նրանք աշխատում էին, որ մոլդավո-ռուսական համաձայնութիւնը իրականանայ։ Կ. Պօլսի Պարթենիոս պատրիարքը գրագրութիւն սկսեց Մոսկվայի եւ Մոլդավիայի հետ։ «Հասել է թիւրքական բռնութեան վախճանը—գրում էր նա Մոլդավիայի իշխանին.—մօտեցել է ժամանակը, որ քրիստոնեաները սիրապետեն ամբողջ սիեզերքին»**)։ Այս թղթերը ընկան թիւրք կառավարութեան ձեռքը եւ պատրիարքը զգեստաւորված կախաղան հանվեց Կ. Պօլսում 1658-ին։

Մի եւ նոյն տարին էր, երբ սպանվեց եւ հայոց Թոմա պատրիարքը, որի մասին խօսեցինք IX գլխում։ Բայց այդ երկու մահերի մէջ մեծ տարբերութիւն կար. հայոց պատրիարքը իր ժողովրդի ստոր հակումների, իր սեփական փառասիրութեան զոհն էր, մինչդեռ յունական պատրիարքը կախաղան բարձրացաւ յանուն այն գործի, որի աղօղութիւնը ահագին զոհաբերութիւններ էր պահանջում։ Դա առաջին մեծ զոհն էր, որ գնում էր ազատութեան գաղափարը հայրենիքի սեղանի վրա։ Նրան կախեցին, որովհետեւ նա ասել էր թէ թիւրքական բռնակալութեան վերջն է։ Բայց կախաղանը չը փոխեց իրողութիւնը. թիւրքիայի քայքայումը այլ եւս գաղտնիք չէր ոչ ոքի համար...

—

Արեւելեան հարցը, չատ հեղինակաւոր մտածողների կարծիքով, մի հին պայքար է Եւրոպայի եւ Ասիայի մէջ, պայքար եւրոպական կուլտուրայի եւ ասիական բռնակալ սորկացնող ոգու մէջ, պայքար, որի առաջ բերած արիւնահեղ ընդհարումները հաւաչարհային պատմութեան ամենանշանաւոր էջերն են գրաւում։

Այդ դարաւոր ընդհարումները սկիզբ առան այն ժամանակից, երբ փոքրիկ Յունաստանում եւրոպացի մարդը վառեց առաջադիմութեան լոյսը։ Արեւմուտքում այդ ստեղծագործող գաղափարն էր կանգնած, իսկ Արեւելքում Պարսկաստանը, որ ժառանգել էր Աւօրեստանի արնախում, կատաղի բռնակալական իդէալները։ Այսպիսի սկզբունքների մէջ էր բորբոքված յամառ, երկարատեւ կռիւը, որ չարունակվեց սերունդից սերունդ փոփոխակի աջողութեամբ, որ չարունակվում է եւ այժմ։ Բայց Եւրոպա եւ Ասիա ասելով, չը պէտք է հասկանալ աշխարհագրական այն խիստ որոշված սահմանները, որոնց մէջ պարփակվում են աշխարհի այդ երկու մեծ մասերը. եւրոպական քաղաքակրթութիւնը մշակվում էր եւ Ասիայի արեւմտեան ափերին, ուր ցրված էին յունական ծաղկած գաղթականութիւններ։ Զորրորդ դարից սկսած՝ եւրոպական կուլտուրան ձուլվում է քրիստոնէութեան հետ եւ այնուհետեւ հին պայքարը ընդունում է կրօնների ընդհարման կերպարանք. եւրոպական մտքով կազմակերպված քրիստոնէութեան դէմ են նախ պարսից մազդեզականութիւնը, ապա արաբական իսլամը։

Քրիստոնէութիւնը Արեւմտեան Ասիայի մէջ իր գիրկն առաւ եւ այնպիսի ազգութիւններ, որոնք մինչեւ այդ՝ Արեւելքի եւ Արեւմուտքի պայքարի մէջ աւելի առաջինի կողմն էին բռնում երկրորդի դէմ։ Այդպէս էին եւ հայերը։ Ընդունելով քրիստոնէութիւն, նրանք ընդ միշտ բաժանվեցան իրանց հարեւան, ոչ քրիստոնեայ ազգերից եւ դարձան Արեւմուտքի առաջաւոր պահակները Ասիայի մէջ։ Պարսկաստանը, որի հետ հայերը մի ժամանակ կապված էին կրօնական սկզբունքներով եւ կուլտուրական հակացողութիւններով, դարձաւ քրիստոնեայ Հայաստանի անհաշտ թշնամի. այդ թշնամութիւնը հետզհետէ կորցրեց իր քաղաքական-

*) Жигаревъ, I, եր. 91.
**) Бѣлозерскій, հատ. բ. եր. 36։

*) Նասրեդին սուլթան Քայխոսրով Ա-ի դեմ ապստամբած ամիրաների մասին տե՛ս Ստեփանոս Տարոնեցի Ասողիկ, Պատմութիւն տիեզերական, Սբ. Էջմիածին, 1885, էջ 161—163։

*) Ներքեմեցի—Ընդհանուր տեղեկություններ տես Ստեփանոս Տարոնեցի Ասողիկ, Պատմութիւն տիեզերական (Փոքր պատմություն), Սբ. Էջմիածին, 1885, էջ 241—245։

Ամենայն ինչ ցույց է տալիս, որ Ներքեմեցին ոչ միայն ծանոթ է եղել Ասողիկի պատմությանը, այլև ուղղակի օգտագործել է նրան։ Ներքեմեցին Ասողիկի պատմությունից վերցրել է ոչ միայն առանձին տեղեկություններ, այլև ամբողջ պատմական նյութ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

X.

Ընդհանուր կարծիք կա, որ Ամերիկան ամենաերիտասարդ երկիրն է աշխարհում։ Ինչպես հայտնի է, Ամերիկան հայտնաբերվել է 1492 թվականին։ Ուրեմն, ամերիկյան պատմությունը ընդամենը 450 տարվա պատմություն ունի։ Ամերիկան իսկապես երիտասարդ երկիր է, բայց ոչ այնքան, որքան կարծում են։ Ամերիկան ունի իր հնությունները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնությունները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն ժողովուրդները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն ժողովուրդները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն մշակույթները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն մշակույթները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն քաղաքները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն քաղաքները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն տաճարները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն տաճարները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն արվեստը, որն ավելի հին է, քան Եվրոպայի հնագույն արվեստը։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրականությունը, որն ավելի հին է, քան Եվրոպայի հնագույն գրականությունը։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գիտությունը, որն ավելի հին է, քան Եվրոպայի հնագույն գիտությունը։ Ամերիկան ունի իր հնագույն փիլիսոփայությունը, որն ավելի հին է, քան Եվրոպայի հնագույն փիլիսոփայությունը։ Ամերիկան ունի իր հնագույն կրոնները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն կրոնները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն աստվածները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն աստվածները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն առասպելները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն առասպելները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն լեզուները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն լեզուները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրերը, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրերը։ Ամերիկան ունի իր հնագույն թվանշանները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն թվանշանները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն օրացույցները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն օրացույցները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն ժամանակագրությունները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն ժամանակագրությունները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն պատմագրությունները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն պատմագրությունները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրադարանները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրադարանները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն համալսարանները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն համալսարանները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն ակադեմիաները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն ակադեմիաները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գիտական ընկերությունները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գիտական ընկերությունները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն թերթերը, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն թերթերը։ Ամերիկան ունի իր հնագույն ամսագրերը, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն ամսագրերը։ Ամերիկան ունի իր հնագույն հրատարակչությունները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն հրատարակչությունները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրավաճառները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրավաճառները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրադարանավարները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրադարանավարները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքասերները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքասերները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի հավաքորդները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի հավաքորդները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի կազմողները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի կազմողները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի տպագրիչները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի տպագրիչները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի խմբագիրները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի խմբագիրները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի գրախոսները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի գրախոսները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի քննադատները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի քննադատները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի ընթերցողները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի ընթերցողները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի գրողները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի գրողները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի հերոսները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի հերոսները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի հերոսուհիները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի հերոսուհիները։ Ամերիկան ունի իր հնագույն գրքերի հերոսները, որոնք ավելի հին են, քան Եվրոպայի հնագույն գրքերի հերոս

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

(Ժամերը Պետերբուրգի հաշուով)

տարբերութիւնը 58 րոպէ։

№ 5 գնացքը:		№ 3 գնացքը.	
Բաղուից դուրս է գալիս ցեր.	3 ժ. 5 ր.	գիշ.	11 ժ. 15 ր.
Թիֆլիս է հասնում առ.	8 » 23 »	եր.	5 » 35 »
Թիֆլիսից դուրս է գալիս »	9 » 3 »	եր.	6 » 30 »
Բաթում է հասնում եր.	9 » 11 »	առ.	7 » 10 »

№ 6 գնացքը:		№ 4 գնացքը.	
Բաթումից դուրս է գալիս առ.	8 ժ. 56 ր.	եր.	10 ժ. 47 ր.
Թիֆլիս է հասնում եր.	8 » 42 »	առ.	11 » 18 »
Թիֆլիսից դուրս է գալիս »	9 » 22 »	»	12 » 36 »
Բաղու է հասնում ցեր.	1 » 25 «	»	7 » — «

արագ գնացք

Ճանապարհը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը.

Թիֆլիսից դուրս է գալիս.	առաւ.	7 ժ. 56 ր.
Բաղու է հասնում	երեկ.	9 » — »
Բաղուից դուրս է գալիս	առաւ.	6 » 50 »
Թիֆլիս է հասնում	երեկ.	8 » 12 »

—

Թիֆլիսից դէպի Կարս դուրս է գալիս.	երեկ.	10 ժ. —
Ալէքսանդրոպոլ հասնում է . . .	առ.	8 » 27 ր.
Կարս հասնում է	ցեր.	12 » 23 »
Կարսից դուրս է գալիս	ցեր.	4 » 12 »
Ալէքսանդրոպոլ հասնում է . . .	երեկ.	7 » 40 »
Թիֆլիս հասնում է	առ.	6 » 15 »

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիա, Վօրօնցովի արձանի հանդէպ)

ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ

Ռ. Ա. Նաւասարդեան—11—12 ժ. վիրաբուժութեան, վէներական (սիֆիլիս) և միզասեռ. հիւանդ.

Կ. Մ. Զիկօվանի—9—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային հ.

Կ. Ի. Գզելիեվ—12—1 ժ. ականջի, քթի և կոկորդի հ.

Զ. Ի. Բաբաևսկաց—11—12 ժ. կանանց և երեխայոց հիւանդ.

Ա. Պ. Կարապետեանց—1—1½ ժ. ներքին և երեխայոց հ.

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

Ի. Ֆ. Պրօտասեվիչ—5—6 ժ.

Ա. Ն. Շպակովսկի—6—7 ժ. նեարդային (էլեկտրաբուժութիւն), վէներ. և մորթու հ.

Գ. Ա. Խարխաւով—7—8 ժ. ներքին և երեխայոց հ.

Ռ. Ա. Նաւասարդեան—7½—8 ժ.

Վճար 50 կ. չքաւորները ձրի։ Համախորհրդի (կոնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին։

Օ. Տ. Առվանիթակի—ատամը. ծաղկահատ և բժշկական մարմնամարզ. դիմել 11—1 ժ.։

Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝

Բժշկապետ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ

ՀՐԱՒԷՐ

Ամսոյս 17-ին, կիրակի օրը, առաւօտեան 9 ժամին, Էջմիածնեցոց ս. Գէորգ եկեղեցում կրկին լինելու է ծխականների ժողով, քահանայապետի Երուանդ Տէր-Բարսեղեան Տէր-Բարսեղեանցին հոգևոր կոչման աչք ընդունելու համար հաւախօսական կազմելու, ուստի սրանով պատիւ ունեմ հրաւիրել յիշեալ եկեղեցու պ.պ. ծխերին՝ ներկայ լինել ժողովին մասնակցելու։

Գործակալ բ. մասի Թիֆլիսի՝

2—3 Գրիգոր ա. քահ. Մանդակունի

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

սրանով յայտնում է, թէ 1900 թուի դեկտեմբերի 16-ին ցերեկվայ ժամի 1-ին նշանակված է աճուրդ՝ կապալով տալու Վիսօցօրսկի փողոցը ամրողջապէս քարելու աշխատանքները, 96,21 պագ. սաժէն տարածութեամբ, 854 րուբլի գումարի։ Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները կարող են տեսնել պայմանագիրը վարչութեան շինարարական բաժնում բոլոր լի օրերը, ժամի 9-ից մինչև 3-ը։ 3—3

ՏԱԼԻՍ ԵՄ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

ՀԱՑԵՐԷՆԻ և ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

նաև գերմաներէնի

Հաացեա՝ ՇԱՆԹ

Фрейлинская 14, первый этажъ. 3—8

Լոյս տեսաւ և վաճառվում է

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՁԱՐՁԱՆՔԻ ԵՒ ՄԱՀՎԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գ Ի Ր Ք Ը

(Մեծ պատի ամեն մի օրվայ համար քարոզներ)։

Գինն է 1 րուբլի։

Դիմել՝ Թիֆլիս, Գաբրիէլ քահանայ Տէր-Գաբրիէլեանցին։ (Ե. ո.) 2—2

ՈՒՐԱՆԻԱ

Կ. Ֆլամարիօնի աստղագիտական վէպը

Թարգմ. Հ. Աւագեանի

Ծախվում է. Թիֆլիսում—կենտրօնական գրավաճառանոցում և Գ. Գալատեանի մօտ, Лорисъ-Меликовская. 11։ Բագու—Ս. Ծարուրիէնեանի գրավաճառանոցում։

Գինն է՝ 1 ր. 50 կ. ճանապարհածախսով 5—10

ԹԻՖԼԻՍԻ

ՆԱԽԹԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտարարում է իր գիտութիւն պ.պ. բաժնետէրերի, որ հաւաձայն հոկտեմբերի 22-ի կայացած ընդհանուր ժողովի որոշման, նշանակվում է արտակարգ ընդհանուր ժողով առաջիկայ 1901 թուի յունվարի 14-ին, կիրակի, ժամի 11-ին, քաղաքային դումայի դահլիճում, ուր պիտի ընտրվեն հինգ դիրեկտորներ։ 1—3

Շարունակվում է

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻ

VII եւ VIII գրքերի

Բ ա ժ ա ն ո ր դ ա գ ր ո ւ թ ի ւ ն ը

Երկու գրքի բաժանորդագինն է 3 րուբլի։

Կարելի է ստանալ նաեւ նախորդ գրքերը բաժանորդագրական գնով։

Դիմել՝ Ерванду Лалаянцъ, Саперная 5 կամ Семенарія Нерсисянъ. Тифлисъ.

(Ե. ո.) 5—15

Կիրակի, դեկտեմբերի 17-ին,

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆՈՒՄ,

ՅՕԳՈՒՏ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ,

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎՈՒՄ Է

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Աւքսւնական Թատրօնի բալետային խմբի մասնակցութեամբ տեղի կունենան զանազան բնոյթ պարեր, իսկ անտրակտներին երաժշտութիւն կը լինի։

Սկիզբն է 9 ժամին։

Տոմսակի գինն է 2 ր. 10 կօպ.։

2—2

Ընկերութիւն

ԲՐՕԿԱՐ եւ ԸՆԿ.

Առաջարկում է իր յատկութեամբ յայտնի

ԳԼԻՑԵՐԻՆԻ

ՍԱՊՕՆ

Պահպանում է կաշուի փափկութիւնը եւ աւելացնում է նրա սպիտակութիւնը։

ԿՏՈՐԸ 20 ԿՕՊԻԿ

(15) 4—10

Պետերբուրգի բժշկական վարչութեան թոյլտուութեամբ։ Մեծ արկղիկը 5 րուբլի, փոքրը—3 ր. և 1 ր. 50 կ.։

ՆՈՐ ՄԻՋՈՑ

մազերը բուսցնելու և ամրացնելու համար, ոչնչացնում է թեփը։ Դուրս է եկել նաև բոլորովին նոր միջոց

ԶՈՒԻ ԿԱԹԸ

երեսին քնքշութիւն և սպիտակութիւն տալու համար, ոչնչացնում է արեւի պատճառած սեւութիւնը, ժուռերը, տալիս է կայուն քնքշութիւն և սպիտակութիւն։ Այդ գները չափաւոր են. մեծ սրուակը, արկղիկի մէջ, 2 րուբլի, փոքրը—1 ր. 50 կ. Ծախվում են բոլոր պարֆիւմերական և դեղավաճառական խանութներում։ Գլխաւոր պահեստը գտնվում է Պետերբուրգում, Գուչկինսկայա փողոց տ. № 15, բնակարան № 12. պահեստի բաժանմունքները գտնվում են. Թիֆլիսում կովկասեան դեղատան ապրանքների վաճառման ընկերութեան խանութում՝ Սբ. Ներսիսեան հրապարակ և նրա բաժանմունքում, Մելքայէլեան փողոց և Բագում. նաև Մելքայէլեան կամուրջի վրա, Գապովի և Աբիսակովի դեղատներում։ Օտարաքաղաքացիների պատուէրները կատարվում են անմիջապէս՝ պօստով։

26—100

„ՇՂԹԱՅ“

ՆԱԽԹԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտնում է իր գիտութիւն ընկերութեան պ.պ. փայատէրերի, որ նոր բաց թողած փայերը կարելի է ստանալ 13-ից մինչեւ 23-ն դեկտեմբերի, ընկերութեան գրասենեակում, երեւանեան հրապարակ, տուն տիկին Խարազեանի, գաւթում։ Նոր փայեր ստանալու համար փայատէրերը պէտք է մուծնեն փայի արժողութեան 15% եւ ներկայացնեն իրանց հին փայերը։

1—5

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՐՋՐԷՔ

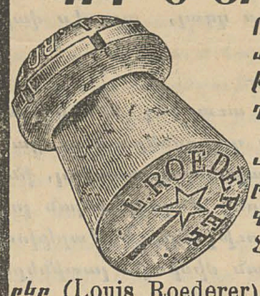

Որովհետեւ համաչխարհային հռչակ ունեցող «Louis Roederer»-ի այս տեղ նկարված յայտնի մարկը տեղիք է տալիս կեղծիքների եւ նմանութիւնների, ուստի առեւտրականների եւ սպառողների ուշադրութիւնն է դարձնվում հետեւեալի վրա։

Ոչ մի առեւտրական տուն, նման մեր ֆիրմային, չէ կարող յաւակնութիւն ունենալ, թէ որ եւ է ազգակցութիւն կամ այլ յարաբերութիւն ունի «Louis Roederer» հին առեւտրական տան հետ, որի ծաղումը վերաբերում է անցեալ դարի վերջին (թէպէտեւ մենք երբէք չենք նշանակել այդ ոչ մարկաների եւ ոչ էտիկէտների վրա)։

Ամեն մէկից, որ յանկանում է ստանալ ի սկական Լուի Բեդերեր (Louis Roederer) խնդրվում է զգնել եւ ստուգել խցանը եւ չընդունել այն չիշերը, որոնք չեն կրում յիշեալ մարկը։ Ապագայում կեղծիքը եւ նմանութիւնը աւելի դժուարացնելու համար, մեր չիշերը կունենան բգի կօնար-էտիկէտներ, իսկ խցանները կամրացնվեն նոր ձեւով, որ հնարաւորութիւն կը տայ վայրկենապէս բանալու չիշը, առանց ուրիշ որ եւ է գործիքի օգնութեան։

Ջմռուի փոխանակ գործ կածվի մետալեայ գլխափակ։ 1—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ԿԵՆՏՐՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ

վաճառվում են հետեւեալ նոր լոյս տեսած՝

1) Հ. Գիւտ Ա. Ազանեանի «Պատի օրացոյցը» (XIII տարի), տպված Մօսկվայում, գինն է 50 կ.։

2) Հ. Պարոնեանի «Քաղաքավարութեան վնասները», հրատ. Գիւտ ա. ք. Ազանեանի Գինն է 75 կօպ.։

3) Տմբլաչի Խաչանի—Տնզլրազ եւ զուռնա տմբլա. գ. 40 կ.։

Նոյն տեղն ընդունվում է բաժանորդագրութիւն տ. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանցի բոլոր երկերի, որոնք մօտաւոր տակ են եւ լոյս կը տեսնեն մի մեծ հատորով։ Բաժանորդագինն է 5 րուբլի. լոյս տեսնելուց յետոյ կարժենայ 8 րուբլի։

Դիմել՝ Въ Тифлисъ, Центральную Книжную Торговлю. Ե. ո. 6—17

ՏԻԳՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆԻ

ԱՌՋԵՒՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉԻՆ ԲԱԹԱՐԱՆԸ

լոյս կը տեսնի ամբողջովին եւ ոչ մաս-մաս, ուստի առաջին մասի բաժանորդներից խնդրվում է յայտնել իրանց նոր հասցէները եւ այն ծախսերը, որ արել են բաժանորդագինն ուղարկելու համար, որպէս զի յետ ստանան բաժանորդագինը եւ ծախսերը։ Դիմել—Тифлисъ, Графская № 7, присяжному повѣренному Тиграну Нерсесовичу Іоаннисянцу. 5—5

1882 1849 1841 1861 1896

ԱՋԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ամենահին ֆիրման Ռուսաստանում

Լ. եւ Ա. ՋԱՎԵԱԼՕՎՆԵՐԻ Վօրամայում

պղպեղատեայ իրեղէնների արտադրութեան ընկերութիւն։

Մօսկվայի վարչութեան գրասենեակը եւ խանութը ՏԵՂԱՓՈԽՎԱԾ ԵՆ

Նիկօլաեվսկայա փողոցից ՏՐԵՏԵԱԿՕՎԻ տունը, № 10։

Գործարանը գտնվում է Գօրբատօվի գաւառի Վօրմա գիւղում Նիժեգօրոդի նահանգում, Գործարանի բաժանմունքը—Վլադիմիրի նահանգի Նօվօսօլկի գիւղում, խանութները—Մօսկվայում, Նիժեգօրոդի տօնավաճառում (Царская ул., սեփական խանութ), Վօրմայի գործարանին կից, եւ Պավլով գիւղում (Գօրբատօվի գաւառում) բեւեզրով կօմիսիօների մօտ։

Պարիզի համաշխարհային ցուցահանդէսում 1900 թուին ընկերութիւնը ստացել է ոսկէ մեդալ։ № 164, 212. 3—4

19—26 (г)

Սարգիս Վ. Աբրահամեան

Հասցէ. ՍՕԼՕԼԱԿ, Գանօվսկայա փող. տ. Թամամշեվի, № 26, բն. № 9.

Սովորեցնում եւ պատրաստում է երկու սեռի անձանց չորս ամսվայ ընթացքում, երաշխաւորութեամբ եւ հարկաւոր դէպքում—յանձնարարականներ տալով պարապմունքներ գտնելու համար

ՀԱՇՈՒՑԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

1) Կրկնակի իտալական հաշուապահութիւն իր բոլոր ճիւղերով. գիւղատնտեսական, նաւթարդիւնաբերական, գործարանական, առեւտրական, բանկային եւ չոգենաւային հաշուապահութիւն։

2) Առեւտրական թուաբանութիւն.

3) Առեւտրական թղթակցութիւն։

4) Պարտաւորհակի օրէնքները։

5) Գեղագրութիւն, ուսումնասիրութիւն զանազանատեսակ շրիֆտների եւ ուղղագրութեան ամենավատ ձեռքերի։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՍԸՆԹԱՑԸ ՍԿՍՎԵԼՈՒ Է ՅՈՒՆՎԱՐԻ 15-ԻՑ

Կարելի է տեսնել առաւօտեան ժամի 9-ից մինչեւ 11-ը եւ 4-ից մինչեւ 7-ը երեկոյեան։ (Չ. ո. չ.) 12—25

Дозволено цензурою, Тифлисъ 14 Декабря 1900 г.

Типографія Грузинск. Т—ва, Больная-Ванкская ул., № 27.